

Управление на университетските партньорства по време на пандемия – мисия (не) възможна

University Partnerships Management in Times of Pandemics – Mission (Im)Possible

Анета Докова, Тодорка Костадинова, Светлана Панайотова

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Aneta Dokova, Todorka Kostadinova, Svetlana Panayotova

Medical University „Prof. Dr. Paraskev Stoyanov“ – Varna

Резюме

Основните предизвикателства, пред които са изправени екипите за международно сътрудничество на европейските университети по време на пандемията COVID-19, произтичат от необходимостта от бърза адаптация, изцяло онлайн взаимодействие с външни и вътрешни партньори, увеличен обем от работа и липсата на опит за работа в такава обстановка и променящи се насоки и информация как да се действа при непознатите обстоятелства. По време на кризата с COVID – 19 университетските международни отдели поеха централна роля на центрове за комуникация с останалия свят и „хъбове“ за обмен на информация.

Цел. Цел на настоящата публикация е да се представи и анализира комуникацията в началото на пандемията с COVID – 19 между академичните партньори на Медицински университет – Варна на международно ниво с фокус върху партньорите по програма Еразъм + в периода март – септември 2020 г. Основните акценти са четири: 1) информираност за текущата обстановка в държавите, от които са чуждестранните партньори, за фазата и хода на заразата в съответната държава, за промените в учебния процес и състоянието на мобилностите; 2) контакт с университетите, с които са планирани дейности в рамките на двустранните договори за академично сътрудничество; 3) участия в онлайн международни форуми; и 4) обучения и обмен на добри практики за управление на университетски партньорства и мобилности по време на COVID-19.

Материал и методи. Въз основа на писмената документация, електронната и виртуалната комуникация, както и на отчетите за работа и наблюденията на служителите от отдел „Международно сътрудничество“ при Медицински университет – Варна (МУ – Варна) и на оперативния екип на програма Еразъм+ по време на социалната изолация се анализира комуникацията по време на пандемията и въздействието на социалната изолация върху международните партньорства на Медицински университет – Варна, промените в използваните комуникационни канали и в цялостния процес на комуникация и оперативни дейности.

Резултати. Поради кризата с COVID-19 се наложи отмяна на традиционните за последните седем години летни стажове и практики в партньорските медицински университети в Москва и Петербург в Русия и в Харков – Украйна. Бяха подписани нови два договора за академично партньорство и подновен един. Организиран бяха два международни форума от МУ – Варна, в които екипите на международно сътрудничество и Еразъм + участват в подготовката и провеждането.

За изследвания период от шест месеца в областта на международното сътрудничество са реализирани участия в двадесет онлайн обучения, виртуални срещи и конференции, организирани от партньорски организации, чийто член е МУ – Варна.

Изводи. Комуникацията с европейските партньори се оказва ключова в условия на пандемия, характеризираща се с непредвидимост и несигурност. Международните комуникации и екипите, работещи в международните отдели на европейските университети в това число и на МУ – Варна, утвърждават и разширяват ролята си на университетски центрове за комуникация с чуждестранни партньори и обмен на информация с тях. Това намира най-ярко изражение в напълно променения обхват и вид на комуникацията по отношение на мобилностите по програма Еразъм + , при които вече въпросът за опазване здравето и сигурността на студентите и преподавателите е ключов момент. Наблюдава се ясна тенденция към преминаване към онлайн комуникация, при която партньорите общуват в реално време от дистанция. Традиционните присъствени форуми отстъпват място на виртуалните и се утвърждават уебинарите и виртуалните конференции като стандарт в международното общуване.

Множеството безпрецедентни ситуации и казуси, с които трябва да се справят екипите за международно

сътрудничество, могат да се решават успешно с много бърза реакция, с нестандартно мислене и в самия ход на пандемията. Тази неочаквана и повсеместна извънредна обстановка е голямо предизвикателство пред международните партньорства, но в същото време ги подготвя за бъдещето и показва, че има устойчивост на комуникациите, на конструктивните взаимоотношения и на добрите резултати.

Ключови думи: университетски партньорства, промяна, договори за академично сътрудничество, онлайн комуникация, уебинари, онлайн конференции и обучения

Summary

Background. *The main challenges, faced by the international departments of the European universities during the COVID-19 pandemic, result from the need for fast adaptation, entirely online interaction with national and international partners, the huge amount of work, the absence of established guidelines and information about the procedures for acting under the unknown circumstances. During the coronavirus crisis the university international departments adopted a key role of communication centres with the world outside and turned into hubs for information exchange.*

Aim. *This article aims to present and analyse the communication at the beginning of the COVID – 19 pandemic between the academic partners of the Medical University of Varna at international level with a focus on the partners under „Erasmus+“ programme in the period March – September 2020. There are four main accents of the study: 1) information about the current conditions in the countries, from which the international partners come, about the stage and the course of the disease, the changes in the training process and the state of the mobility; 2) contact with the universities with which activities are planned in the framework of bilateral agreements for academic cooperation; 3) participation in online international events; and 4) training and exchange of good practices for university partnerships and mobility management in times of COVID-19.*

Material and methods. *Based on written documentation, electronic and virtual communication as well as the reports and observations of the officers working at the Department of International Relations and the team of the „Erasmus+“ programme, an analysis was performed of the communication during the pandemic and the impact of the social distancing on the international partnerships of the Medical University of Varna, the changes in the channels used for communication and the overall process of communication and operational activities.*

Results. *Due to the COVID-19 crisis, the summer internships and practices which became traditional for the last seven years with partner medical universities in Moscow and St. Petersburg (Russia) and Kharkiv (Ukraine) had to be cancelled. Two new agreements for academic cooperation were signed and one was resumed. Two international events were organized by Varna Medical University, in which the teams of the Department of International Relations and „Erasmus+“ programme took an active part. For the studied period of six months in the field of international cooperation, the Medical University participated in twenty online trainings, virtual meetings and conferences, organized by partner organisations, whose member Varna Medical University is. Some of them include the European University Association, the Black Sea Universities Network, the European Health Management Association and the World Health Organisation.*

Conclusions. *The communication with the European partners proved crucial under pandemic conditions, characterized by unpredictability and uncertainty. The international communication and the teams working at the international relations departments, including that at the Medical University of Varna, consolidated and extended their role of university centres for communication with international partners and information exchange with them. This is most prominently reflected in the entirely changed range and type of communication, especially concerning the „Erasmus+“ mobility, in which the students' and academic staff health protection and safety become key issues. A marked trend is observed of shifting toward online communication, in which the partners communicate from a distance in real time. The traditional fora with physical presence make room for the virtual events, the webinars and virtual conferences becoming a standard in international communication.*

The numerous unprecedented situations and cases with which the departments of international relations have to cope, can be successfully resolved with fast response, creative thinking in the very course of the pandemic. The unexpected and comprehensive extraordinary situation is a great challenge for the international partnerships but also a preparation for the future. It demonstrates the sustainability of communication, the constructive relations and the good results.

Key words: *university partnerships, change, agreements for academic cooperation, online communication, webinars, online conferences and training.*

Въведение

Основните предизвикателства, пред които са изправени екипите за международно сътрудничество на всички европейски университетите по време на пандемията COVID-19, произтичат от необходимостта за бърза адаптация, изцяло онлайн взаимодействие с външни и вътрешни партньори, увеличен обем от работа и недостатъчно утвърдени насоки и информация как да се действа при непознатите обстоятелства.

В същността си всички дейности, свързани с интернационализацията и международната дейност по време на извънредната обстановка, могат да се сведат и да се обобщят с понятието „комуникация“. Комуникацията се осъществява в най-разнообразни форми – устна и писмена, по електронна поща, с видеоконференции, с помощта на различни видове онлайн платформи. Новите обстоятелства изискват комуникация със студентите, с чуждестранните колеги от партниращите институции, с външни организации и институции, между администрациите и министерствата на външните работи и на образованието, с бизнеса – като авиокомпаниите, и с други институции.

Въз основа на писмената документация, електронната и виртуалната комуникация, както и на въведените оперативни отчети за работа на експертите по международно сътрудничество по време на социалната изолация, е анализирана комуникацията по време на пандемията и въздействието на социалната изолация върху международните партньорства на МУ – Варна с акцент върху партньорствата и мобилностите в рамките на програма „Еразъм+“ (1).

Международните отдели – университетски центрове за комуникация и обмен на информация с партньорите

По време на първите седем месеца на кризата с коронавируса (март – септември 2020г.) се наблюдава непланирана промяна – университетските международни отдели поемат централна роля на „центрове за комуникация“ с останалия свят и се превръщат в „хъбове“ за обмен на информация. Ежедневно се обменя многопластов поток информация за текущата обстановка в

държавите, от които са чуждестранните партньори, за фазата и хода на заразата в съответната държава, за промените в учебния процес и състоянието на мобилностите. Медицински университет – Варна е в ежедневен контакт с университетите, с които има планиран обмен и дейности в рамките на двустранните договори за академично сътрудничество, като например университетите в Португалия, Русия, Украйна и Литва и планираните за този период мобилности в тези дестинации. От гледна точка на организационното и професионално поведение може да се отбележи нарастването на взаимната подкрепа и постоянен интерес за здравето на хората (партньорите) и по-голяма информираност относно общата картина на заболяемост в съответната страна.

Наред с проследяването на информационния поток отделите за международни връзки се явяват катализатори за обмяна на добри практики и опит в обстановката на пандемия. Още в самото начало на пандемията с COVID – 19 дългогодишните партньори на Медицински университет – Варна от Центъра за здравни грижи в Рамбам (Rambam Health Care Campus) – Израел (11) ни включиха в информационните си бюлетини за мерките, които взема медицинският персонал на предната линия в световната здравна криза с COVID-19, за спешното разкриване на две нови отделения и за достъпа на пациентите с коронавирус. Израелските колеги споделиха също и практиката с отделянето на персонал за денонощна работа само с тези пациенти, като успоредно с тях останалият персонал поддържа всички спешни медицински дейности, включително хирургии, процедури, лечение на сърдечносъдови заболявания и инсулт, диализа, терапии за ракови болести и т.н. Те обърнаха внимание на всичките си международни партньори колко е важно да осигурят всички условия за безопасност на всеки член на медицинските екипи за работа при такива изтощителни обстоятелства, за да лекуват пациентите с напредването на пандемията и да запазят устойчива здравната система.

Много силно въздействие имат и постоянно разменящите се думи на солидарност и единното мнение, че само чрез обединение на работата на медици, инженери, специалисти по информационни технологии, мениджъри,

предприемачи и учени-изследователи може да се създадат иновации за създаване и внедряване на технологични решения, с които да се лекуват пациенти и да се защитава медицинският персонал. Някои от технологиите, приложени от нашите чуждестранни партньори, са използвани за пръв път в борбата с COVID-19 (10,11).

Дейности по договори за партньорство по време на пандемия

Дейностите, планирани да бъдат осъществявани по времето, което съвпада с изолацията, са свързани с организацията на летни студентски стажове в Русия в рамките на двустранни договори за академично сътрудничество. Устойчивите и ползотворни връзки между Медицински университет – Варна и Първи московски държавен медицински университет „И. М. Сеченов“ датират от 2010 г., когато е сключен договорът за двустранно академично сътрудничество. През годините двата университета разширяват обхвата на своето партньорство, като освен традиционните летни стажове в университетските болници в Москва и Варна се организират участия в научни форуми и конференции, медицински олимпиади, научно-практически обмен, обсъждат се възможности за съвместни програми за обучение, обмен на учебни материали и гост-лектори, съвместни публикации и културен обмен. Комуникациите и структурирането на информацията и документацията по отмяна на стажовете показва, че се налага използването на много повече енергия и ресурси, отколкото нормалното организиране на обмена на групи от по двадесет и пет студенти и ръководителите им, както и всички съпътстващи го дейности (9, 12).

Договорът за академично сътрудничество за обмен на студенти и преподаватели между Северозападен държавен медицински университет „И. И. Мечников“ и МУ – Варна е подписан през 2014 г. За пръв път студенти по медицина и обществено здравеопазване от Санкт Петербург провеждат летните си практики във Варна през 2014 г., а наши студенти – в базите на университета „И. И. Мечников“ – през 2015 г. Договорът включва провеждането на 15 летни практики на студенти от МУ – Варна в Петербургския университет и 15 от руския универ-

ситет в нашия.

В рамките на договор за двустранно академично сътрудничество през 2018 г. и 2019 г. студенти от Националния медицински университет – Харков, Украйна, провеждат летен стаж в клиничните бази на МУ-Варна. През 2020 г. и с Харков летните стажове бяха отменени първоначално за по-късен период, а впоследствие и окончателно, поради фиксирането на периодите и спецификата на клиничните практики.

Като цяло, летните стажове изискват по-дълъг процес на подготовка поради необходимостта от визи, закупуване на самолетни билети и изготвяне на програма за стаж в координация между съответните университети и университетските клиники, където се провежда. Студентите провеждат стаж в болниците, а при извънредните епидемични обстоятелства се изисква престой под карантина. При затворени граници, отменени полети и строго ограничен достъп до болниците е невъзможно нормалното изпълнение на договорите и по-конкретно – провеждането на летните практики. Това налага още по-интензивна комуникация, гъвкавост и дипломация при предоговаряне на условията за 2020 г. с партньорите и приемане на обективните обстоятелства от двете страни. С обявяване на извънредното положение партньорите от Петербургския университет ни уведомиха, че се отлагат всякакви мобилности до подобряване на обстановката. Впоследствие тя не само не се подобри, но дори се влоши. Вземайки предвид комуникация както от Министерството на образованието и науката, така и от Центъра за развитие на човешките ресурси, в рамките на която се реализира програма „Еразъм+“ за мобилностите с други страни, ръководството на МУ-Варна също препоръча отлагане на летните стажове за тази година и прекратяване на мобилностите по европейската програма. За съжаление, голяма част от комуникацията беше насочена към отлагане и прекратяване на планираните дейности. Освен ежедневния обмен на информация за непрекъснато променящата се епидемиологична картина с партньорите по договори от европейските страни, специфичен е процесът на поддържане на редовна комуникация с партньори от други части на света, където заразата показваше различна от кривата на развитието

на болестта в България. Докато страните от ЕС, Русия и Украйна бяха в пика на заразата с COVID-19, в Китай например епидемията започна да отшумява и колегите от китайските университети възвръщаха обичайния си ритъм на работа и възстановяваха своите активности. За разлика от България, където много от крайните срокове за кандидатстване със съвместни проекти по научни програми бяха отложени, в Китай сроковете бяха валидни и това наложи известна асиметрия в действията ни.

Подписване на нови договори за академично партньорство

Кандидатстването с международен научен проект в областта на електростимулации за парализирани хора съвместно с Югоизточния университет в Китай (Southeast University, China) изисква предварително подписан договор за междуинституционално сътрудничество. Колегите от катедрата, разработваща проекта от страна на МУ – Варна, имат предварителни работни контакти с колегите от лабораторията по биоелектроника в китайския университет от 2018 г. и бе иницирирано предложение за сътрудничество не само в тази област, но и в кинезитерапията и в биомедицинското инженерство. Подготви се проектопредложение за финансиране на двугодишен проект по Фонд „Научни изследвания“ за разработка на методика при използване на невростимулатори при три вида парализирани пациенти. Целият обмен на подписаните договори и подаването на проектопредложението се извърши онлайн. Поради прекратяване на куриерските услуги и полетите до Китайската народна република, забавянето на целия процес по финализиране на договора с Югоизточния университет в Китай продължава и до есента на 2020 г.

Други примери, различни от тези, са действащи проекти, които продължават да следват своя график и по време на активната фаза на пандемията. По проект и партньорство с Потсдам, Германия, за хранене и здраве международните партньори обсъдиха виртуално резултатите от пилотно проучване за хранителните навици в европейски страни „Assessment of Nutrition Transition Patterns and Healthy Ageing: Results from a pilot study in France“, NuTransAge

Project (26.05.2020). В проекта са предвидени два семинара за дискусия, за провеждане на проучване в трите партньорски страни – Германия Франция и България, за подготовка на научни статии. Поради епидемичната обстановка цялата комуникация премина онлайн, всички срещи и дискусии са проведени и е в ход финализирането на научните статии с международните екипи на трите университета. Мерките за сигурност по време на пандемията с COVID-19 наложиха много от експертите по международно сътрудничество да работят от домовете си и това бе нов момент в оперативната организация на процесите. Всички партньорства продължават, не се наложи прекъсване и временно се преформулират договорките. Има примери за иницириране и подписване на двустранно сътрудничество с нови партньори по време на пандемията – с Филиал Сливен на МУ – Варна и Института по здравни науки към Университета по природни и хуманитарни науки в Шедълце, Полша. Дейностите, предвидени в рамките на сътрудничеството, включват обмен на информация и образователни ресурси; обмен на студенти, обучение и стаж; обмен на академичен персонал (краткосрочен и дългосрочен), стаж и работа в библиотеките; съвместна изследователска работа и работа по проекти; организиране и участие в съвместни семинари и конференции; публикуване на съвместно написани научни публикации в научните списания на страните и др. Както другите, така и това сътрудничество дава възможност за всички академични структури на МУ – Варна. Независимо от епидемичната ситуация и с оглед дългосрочното партньорство, договорът е придвижен според приетата процедура. От 2015 г. в Медицински университет – Варна има приета вътрешна процедура за разпознаване и признаване на международни партньори (2). Така, въпреки извънредната обстановка с коронавируса, екипите на университетските структури и експертите по международно сътрудничество продължават подготовката за бъдещи партньорства и обмен.

Подновяване на договори за академично партньорство

Извънредната обстановка, предизвикана от разпространението на COVID-19, не попречи

и на други рутинни дейности на международните отдели, като преподписване на договорите. Поддържането на актуална информация за движението, изтичането на срокове и комуникация по подновяване на договорите е друга важна част от работата по международно сътрудничество и тя осигурява устойчивост на резултатите и на партньорствата като цяло. Във връзка с изтичане на срока на договора за двустранно сътрудничество с Аристотелския университет в Солун (Гърция), подновен през 2016 г. между двата университета, се наложи удължаване срока на действие на установените ползотворни академични контакти. Преподписването открива нови възможности за партньорство в областта на образованието и научно-изследователската дейност, както и съвместно участие в проекти по различни научни направления. Медицински университет – Варна и Аристотелският университет в Солун имат дългогодишно и ползотворно академично сътрудничество от 1994 г. През последните 26 години са осъществени съвместни научни форуми, телеконференции, проекти и обмен на студенти, докторанти и преподаватели.

Онлайн юбилейни сесии

Поради световната пандемична обстановка и преустановяването на всякакви конференции и форуми, изискващи физическо събиране на множество участници, ръководствата на МУ-Варна, на клуба на завършилите „Алумни Клуб“ и Интернационална медицинска асоциация България (ИМАБ) осъществиха връзка между Варна и различни краища на света, където има сънародници-медици, съмишленици и приятели. На 8 май 2020 г. се проведе онлайн семинар по случай 30-годишнината от основаването на ИМАБ и 7-та годишнина на клуба на завършилите нашия университет „Алумни клуб и приятели“ при МУ-Варна („Alumni and Friends“). Темата на онлайн форума бе „30 години партньорство между МУ – Варна и ИМАБ: Мост към света“. В семинара се включиха онлайн над 100 участници от 28 държави в цял свят (Германия, Холандия, Белгия, Турция, Гърция, Канада, Австралия, България др.). В рамките на три часа се осъществи уникален мост между МУ-Варна и български сънародници, както и с чуждестранни приятели

на ИМАБ и възпитаници („Алумни“) от цял свят. Онлайн срещата доказва, че в трудни моменти като този възпитаниците на Алма Матер се обединяват от чувството си на загриженост, надежда и решителност да посветят целия си професионализъм за спасението на човешки животи, където и да се намират по света. Пандемията може да означава физическа, но не и социална и професионална изолация. В повечето европейски университети екипите по международно сътрудничество координират дейностите по изпълнение на договори за двустранно сътрудничество и дейностите по програма „Еразъм+“, затова те имат поглед върху глобалните развития на COVID-19 и играят централна роля за международния обмен на информация и координиране на действията в условия на несигурност и динамично променяща се обстановка. Тази информация се предава, споделя и обменя в реално време и на организационно ниво – с екипите вътре в университета и в основната клинична база – университетската болница „Св. Марина“ – Варна.

Участие в уебинари, онлайн конференции и обучения

Извънредната обстановка очертава нови възможности за виртуална комуникация и обмен на информация. Този вид онлайн комуникация спестява време, енергия и средства и се доказва като ефективен начин за споделяне на добри практики и участия в дискусии. Най-вероятно, дори след отминаване на пандемията, този вид комуникация в реално време между партньорите ще замени традиционните присъствени форуми и ще се наложи уебинарите и виртуалните конференции като стандарт в международното общуване.

Европейска университетска асоциация (EUA)

Както вече беше отбелязано, дейностите по международно сътрудничество и на университетските ръководства се осъществяват в непредвидима обстановка, с голяма доза несигурност на средата и в движение. Тъй като липсва досегашен опит за справяне при такива обстоятелства, се налага да се подготвят нови писмени инструкции и насоки. Тук е много

важна ролята и подкрепата на Европейската университетска асоциация – ЕУА (European Universities Association – EUA), в която МУ – Варна членува повече от петнадесет години. Екипът на EUA осигури свободен достъп на всички свои членове до своите онлайн вебинари и дискусии и осъществи онлайн всички планирани обучения по актуалните въпроси, вълнуващи университетите (8). Предвидените обучения, които трябваше да се проведат присъствено, се организираха в онлайн среда. Основните теми в тях са свързани с университетското обучение, разработването на учебни програми – „Key issues in effective curriculum design“, EUA (28.05.2020), с кариерното развитие, и оценка – „Introduction to Academic Career Assessment in Europe“, EUA (18.05.2020), „Perspectives on Academic Career Assessment in Europe“, EUA (19.05.2020), „Concerted Approaches to Reviewing Academic Career Assessment“, EUA (20.05.2020).

И тук преобладават теми, свързани със заразата COVID-19 и отражението ѝ върху академичното обучение и университетския мениджмънт – „Covid-19 and changing policies for student assessment“, EUA и ESN (15.05.2020) и „The EU’s response to the coronavirus crisis and what’s relevant for universities“, EUA (03.06.2020) „Covid-19 and changes in learning and teaching“, EUA (11.06.2020).

Експертите от отдел „Международно сътрудничество“ при МУ – Варна участваха в обучителните семинари на EUA за социалната ангажираност и роля на университетите „Promoting universities’ societal engagement“, EUA (22.04.2020) и за развитието на международните междууниверситетски партньорства в новите реалности – „Making a difference through partnerships“, EUA (24.04.2020).

Кризата с коронавируса потвърди за университетските ръководства, че членствата в международни университетски асоциации и мрежи не са формални, а са инструмент за работа в международни мрежи, за обмен на актуална и полезна информация. Работата в мрежа като пълноправни членове на международните организации им помага да се чувстват съпричастни към европейската и световна академична общност, да са солидарни и да си оказват реална взаимопомощ.

Черноморската университетска мрежа (BSUN)

Медицински университет – Варна е член на Черноморската университетска мрежа от 1996 г. Членовете на Черноморската университетска мрежа (BSUN), (5) редовно дискутираха темите, свързани с пандемията „Addressing the Impact of SARS CoV2 on the Higher Education Activities in the Black Sea Region“, BSUN (28.04.2020), „What will the world look like after the pandemic?“, BSUN (14.05.2020).

Вебинарът „The Impact of COVID-19 on Universities“, BSUN (18.06.2020), организиран съвместно с Мрежата на университетите от европейските столици (UNICA), събра ректорите на университетите от европейските столици за онлайн дискусия. В секция „Към виртуално и смесено обучение“ се обсъждаха основните предизвикателства за всеки университет по време на кризата с COVID-19, най-важните уроци, които научаваме за онлайн обучението и оценяването, както и опита с конкретни специалности и дисциплини. Постави се въпросът как да осигурим качество на обучението при виртуална и смесена студентска мобилност, както и възможности за виртуална и смесена мобилност за преподавателския и административно-технически персонал. Всички он лайн вебинари и обучения и материалите по тях са достъпни за ръководството, преподавателите и служителите на МУ – Варна. Поставен бе акцент върху новите предизвикателства пред университетския мениджмънт и участниците в дискусията обсъдиха могат ли други „доставчици“ на онлайн образование да бъдат конкуренти на университетите и дали университетите ще оцелеят в новата дигитална ера. С особена загриженост се повдига въпросът за научноизследователските дейности и иновациите по време на кризата. Университетските ръководители споделят опита си относно предизвикателствата и възможностите, които коронавируса поставя пред университетските администрации, и за начина, по който те организират дейността на различните звена като лаборатории, библиотеки, научни институти.

Онлайн конференцията завърши с темата за образованието и обществото: Как да намалим риска от дигиталното разделение в резултат на

социално-икономическите различия в нашите общества? Промени ли кризата стратегиите на университетите в изпълнение на целите за устойчиво развитие, приети от Обединените нации? Каква роля могат да играят университетите, за да помогнат на своите общества да се справят с настъпващата икономическа криза?

Асоциация на училищата по обществено здраве в европейския регион (*Association of Public Health Schools in the European Region – ASPHER*), също бе много полезна за своите членове, като им предложи уебинар на тема „ASPHER Virtual Deans' & Directors' Retreat 2020“, ASPHER (02.06.2020). Медицинският университет е член на ASPHER над 14 години и екипи на факултета по Обществено здравеопазване работят в различни международни работни групи на асоциацията (4).

Европейска асоциация по здравен мениджмънт (ЕНМА)

Многократно се обсъжда във виртуалното пространство, че една от най-сериозните последици от изолацията е загрижеността на здравните професионалисти за съхранението на психическото здраве на населението, справяне със стреса, страха и неизвестността. На него бе посветен уебинарът „Mental health in the midst of COVID-19“, ЕНМА (17.06.2020) на Европейската асоциация по здравен мениджмънт (European Health Management Association – ЕНМА). МУ – Варна работи с тази международна организация от дълги години, а от септември 2020 г. представител на ръководството на университета е избран за член на борда и вицепрезидент на ЕНМА, което е високо признание за университета и за неговото място в европейски план (7).

Европейска асоциация по обществено здраве (ЕУРНА)

Най-голямата европейски асоциации по обществено здраве – *The European Public Health Association (EUPHA)*, постави акцент върху човешките ресурси – човешкия капитал в здравеопазването в темите си за онлайн конференции: „Как да подготвим бъдещите човешки

ресурси в здравеопазването? Политики, практики, здравни специалисти“, която се състоя на 18 и 19 юни 2020 г. (18). Основната тема на дискусиите бе отражението на пандемията върху човешките ресурси в здравеопазването: COVID-19 – какво научихме за бъдещите човешки ресурси в здравеопазването?; Как да планираме бъдещите човешки ресурси в здравеопазването? Резултати от проекта „SEPEN – за Европейската мрежа от експерти по планиране на човешките ресурси“ (14); Как да обучаваме здравните специалисти и да подобрим лидерството?; Как да управляваме транснационалната мобилност на бъдещите здравни специалисти? Медицински университет – Варна бе ръководител на работен пакет „Устойчивост“ в предходния проект на SEPEN, а именно: „Общи действия за планиране и прогнозиране на човешките ресурси в здравеопазването“ (2013 – 2017г.) и е член на Европейската мрежа на експертите по планиране и прогнозиране на човешките ресурси в здравеопазването (The health workforce planning and forecasting network), която бе създадена в рамките на проекта. Към това е задължително да се добави и участието на МУ – Варна в проект по Седма рамкова Програма на ЕК „Мобилност на здравните професионалисти“ (Mobility of Health Professionals – MoProf) през 2008–201. Опитът и експертната на екипите на университета в областта на човешките ресурси се изграждат и поддържат в резултат на дългогодишна работа по международни проекти и програми, каквато е и програма Еразъм + (1, 14).

В онлайн конференцията през юни 2020 г. взеха участие експерти от целия свят, сред които и представители на ръководството на МУ – Варна. Беше поставен акцент върху съхраняването на психичното здраве, мястото на глобалното здраве в медицинското обучение и необходимостта от лидерство. Участниците във виртуалната конференция се обединиха около заключението, че мобилността на здравните специалисти не може да бъде разглеждана само като проблем на трудовия пазар, а е необходим междусекторен подход на управление. Общественото здравеопазване не може вече да действа на национално ниво, а изисква мислене в глобален мащаб и засилване на европейската солидарност.

Екипът на международно сътрудничество при Медицински университет – Варна следи информационния поток, постъпващ от СЗО във връзка с развитието на заразата с COVID-19 и справянето с него в различни страни по света („Wales’ Recovery from COVID-19 – Informed by Evidence and Engaging with the Public“, WHO (21.05.2020) (10). През разглеждания период (март – септември 2020 г.) експерти от екипа се включиха и в уебинари, организирани от неправителствени организации, като например Атлантическия клуб в България, който на много ранен етап реагира с онлайн конференция на тема „Solidarity in Crisis: The Bridge to Bliss. Information Saves, Disinformation Kills, Atlantic Club – Bulgaria“ (22.05. 2020).

Още в началото на юни 2020 година започна да се говори за последиците от коронавируса върху различни браншове, които пряко или непряко засягат и образованието, и здравните услуги. „Tourism sector after COVID-19“ – Световна конференция по медицински туризъм, организирана от BookingsMed team и Doctor GEO&SPA Journal (03.06.2020). В този форум участвахме в екип с нашите български и европейски бизнес партньори – Български съюз по балнеология и спа (БСБСПА) и Европейската спа асоциация (ESPA). С тях работим в европейска мрежа за спа и здравен туризъм и основната цел е да се акцентира върху ролята на природните ресурси и спа терапии за здравна профилактика, за поддържане на добро здраве и с хронични заболявания. Работим за общата мисия за представянето и утвърждаването на България като дестинация за здравен, спа и уелнес туризъм и добро качество на живота (6). Цялата разнообразна и много по-интензивна дейност по време на кризата с коронавируса, отколкото при нормални работни обстоятелства, изправи екипите по международно сътрудничество пред ново предизвикателство, съпътствани с голямо напрежение и стрес и доказва нарастването на ролята на интернационализацията и екипната работа за развитие на интернационализацията и партньорствата (3, 15), за професионалната, гражданската и персоналната човешка отговорност към здравето

на хората и към развитие на медицинските университети като центрове за знание, наука и подготовка на бъдещите здравни професионалисти и лидери.

Заклучение

Комуникацията с европейските партньори получава пълно потвърждение като ключов елемент за устойчивост и успешна работа в условията на пандемия, характеризиращи се с висока доза непредвидимост и несигурност. Екипите и административните университетски отдели за международно сътрудничество още по-активно изпълняват ролята на университетски центрове за комуникация с чуждестранни партньори и обмен на информация с тях. Тази комуникация е още по-интензивна по време на социалната изолация, макар често да е насочена към организация на прекратяването, предоговаряне и отлагане на вече договорени и планирани дейности.

Наблюдава се ясна тенденцията към преминаване към онлайн комуникация, при която партньорите общуват в реално време от дистанция. Традиционните присъствени форуми отстъпват място на виртуалните и налагат уебинарите и виртуалните конференции като стандарт в международното общуване.

Множеството безпрецедентни ситуации и казуси могат да се решават с още по-интензивна комуникация, с търпение, толерантност, с креативност и в самия ход на събитията. Поради липсата на конкретен опит с такъв вид пандемия се налага да се информираме за новите предписания, тъй като повечето от старите не са валидни, да се учим в движение, да бъдем гъвкави и да работим в екип.

Очевидно след COVID-19 светът няма да бъде същият както преди, ще е необходима работата за адаптация към промяната, познаване и следване нови правила. Затова извънредната обстановка не е само предизвикателство пред международните партньорства, но ги подготвя за бъдещето и показва, че има устойчивост на комуникациите, на конструктивните взаимоотношения и на добрите резултати.

Библиография

1. Европейска програма за образование, обучение, младеж и спорт „Еразъм+“, <http://hrdc.bg/еразъм/>, достъпно на 22.03.2020
2. Процедура за селекция на кандидати по програма Еразъм+, Медицински университет – Варна, 2019, www.mu-varna.bg, достъпен в Intranet на университета на 10.09.2020 г.
3. Стратегия за интернационализация на Медицински университет-Варна, www.mu-c=vfna.bg, достъпен на 27.08.2020.
4. Association of Public Health Schools in the European Region (ASPHER), www.asper.org, accessed on 17.09.2020
5. Black Sea Universities Network, <https://bsun.org/pages/newsevents.php>, accessed on 20.08.2020
6. Bulgarian Spa Association, www.bubspa.org, accessed on 1.10.2020
7. European Health management Association (EHMA), www.ehma.org, accessed on 20.09.2020
8. European University Association, www.eua.org, accessed on 1.09.2020
9. First Moscow State Medical University I.M. Sechenov, <https://fmsmu.com/>, accessed on 10.07.2020
10. International newsletter, WHO, www.who.org, accessed on 10.08.2020
11. Newsletter of The University Hospital Rambam, Israel, <https://www.ihospitalonline.org.il/>, accessed on 12.05.2020
12. North-Western State Medical University named after I.I. Mechnikov, <https://szgmu.ru/eng/>, accessed on 10.07.2020
13. The European Public Health Association, www.eupha.org, accessed on 27.08.2020
14. The Health Workforce Planning and Forecasting Expert Network, <http://healthworkforce.eu/>, accessed on 11.07.2020
15. Todorka Kostadinova, Aneta Dokova, Mario Milkov, Lyudmil Matev, Svetlana Panayotova, Siyana Smoletsova, Silvana Dobрева, Vanya Marinova, „The Role of the International Partnerships for Transfer of Knowledge and Experience in the Field of Otolology and Neurotology“, Proceedings of 1st Black Sea Symposium of Otolology and Neurotology, 1–2 September, 2017. Varna, Bulgaria, <https://www.tourexpo.bg/en/OtologyVarna2017.html>, accessed on 1.08.2020.

За кореспонденция:

Анета Докова
Медицински университет – Варна
ул. „Марин Дринов“ 55, гр. Варна 9002
e-mail: dokova@mu-varna.bg
